มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

THAI COMMUNITY PRODUCT STANDARD

มผช.๘๔/๒๕๕๙

ขิม

KHIM

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรม

ICS 97.200.20

ISBN 978-616-346-307-4

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

ขิม

มผช.๘๔/๒๕๕๙

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
กระทรวงอุตสาหกรรม ถนนพระรามที่ ๖ กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทรศัพท์ ๐-๒๒๐๒-๓๓๓๔-๕

ประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
ฉบับที่ ๒๐๖๓ (พ.ศ. ๒๕๕๙)
เรื่อง ยกเลิกและกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
ขิม

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ขิม มาตรฐานเลขที่ มผช.๘๔/๒๕๔๖ และคณะอนุกรรมการพิจารณามาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน คณะที่ ๒ มีมติในการประชุมครั้งที่ ๒๔-๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้ยกเลิกมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ขิม มาตรฐานเลขที่ มผช.๘๔/๒๕๔๖ และกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ขิม ขึ้นใหม่

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจึงออกประกาศยกเลิกประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ฉบับที่ ๙๐ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๖ และออกประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ขิม มาตรฐานเลขที่ มผช.๘๔/๒๕๕๙ ขึ้นใหม่ ดังมีรายละเอียดต่อท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับใช้นับแต่วันที่ประกาศ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

ธวัช ผลความดี
เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
ขิม

๑. ขอบข่าย

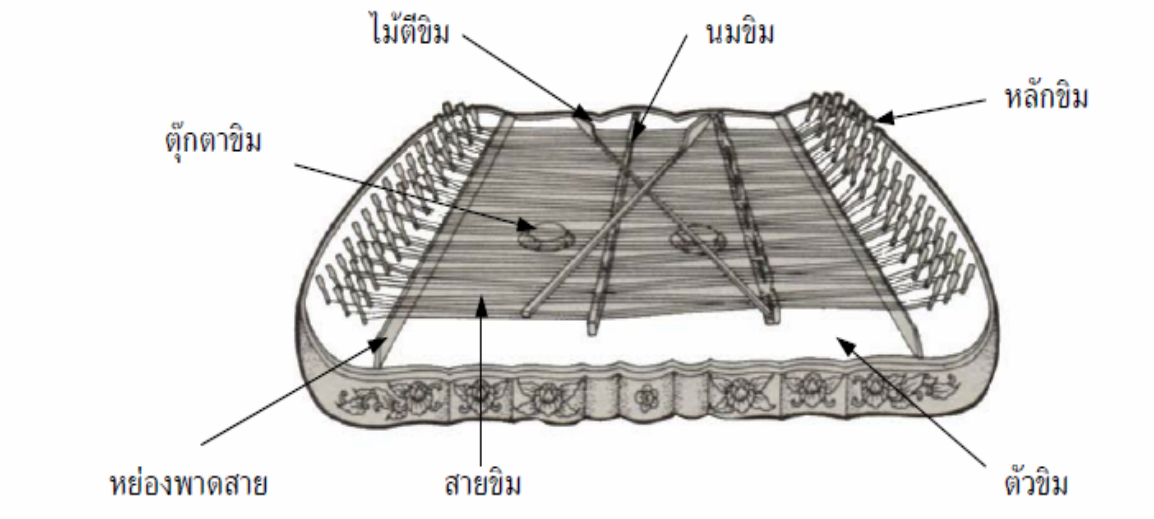
๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมเฉพาะขิมสายที่ทำจากไม้และสายโลหะ โดยไม่ครอบคลุมเครื่องดนตรีชนิดอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น ขิมแผ่น ขิมจำลองที่ทำขึ้นเพื่อใช้เป็นของประดับตกแต่งหรือของที่ระลึก

๒. บทนิยาม

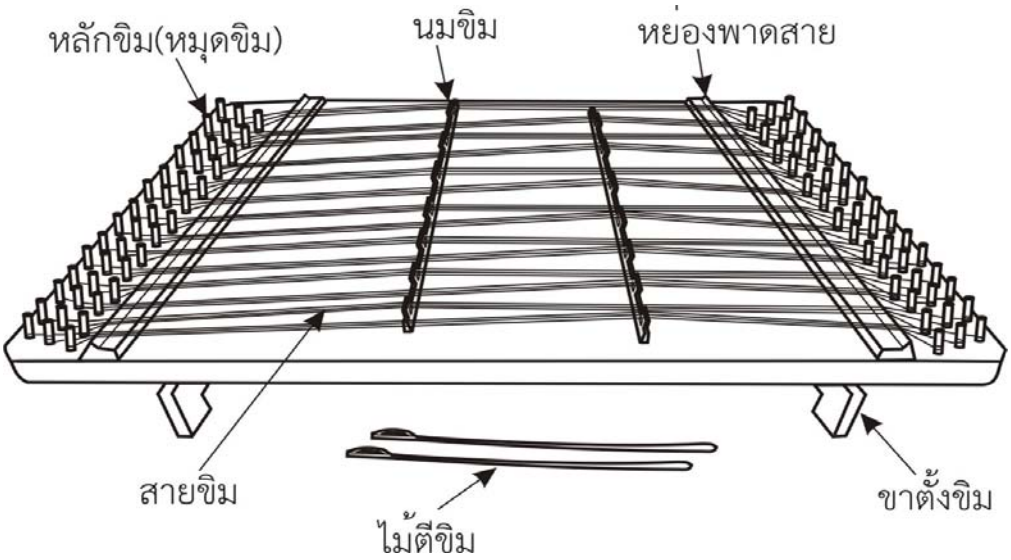
ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

๒.๑ ขิมผีเสื้อ หมายถึง เครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องตี มีลักษณะของขิมแบบดั้งเดิม ประกอบด้วยตัวขิม ฝาขิม และไม้ตีขิม ดังรูปที่ ๑ และมีอุปกรณ์เทียบเสียงขิม

๒.๒ ขิมคางหมู หมายถึง เครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องตี มีลักษณะของขิมที่พัฒนาจากขิมแบบดั้งเดิมเป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมู ประกอบด้วยตัวขิมและไม้ตีขิม อาจมีฝาขิม ดังรูปที่ ๒ และมีอุปกรณ์เทียบเสียงขิม

รูปที่ ๑ ตัวอย่างขิมผีเสื้อ
(ข้อ ๒.๑)

รูปที่ ๒ ตัวอย่างขิมคางหมู

(ข้อ ๒.๒)

๓. ประเภท

๓.๑ ขิม แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๓.๑.๑ ขิมผีเสื้อ

๓.๑.๒ ขิมคางหมู

๔. คุณลักษณะที่ต้องการ

๔.๑ ลักษณะทั่วไป

๔.๑.๑ ตัวขิมผีเสื้อและฝาขิม ต้องเรียบร้อย ประณีต สวยงาม มีขนาดและสัดส่วนตามลักษณะที่ดีของขิมผีเสื้อ ด้านในกลวงและมีกล่องเสียงรูปสี่เหลี่ยมคางหมู อาจมีลิ้นชักสำหรับเก็บค้อนขิม ฝาขิมต้องปิดตัวขิมได้สนิท พื้นผิวหน้าต้องเรียบ ไม่มีราหรือตำหนิที่เกิดจากการทำลายของมอด ปลวก หรือแมลงอื่น ไม่มีขอบคมและปลายแหลม ยกเว้นกรณีที่เป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน ไม่มีเสี้ยน รอยแตก รอยร้าว บิด โก่ง หัก งอ หรือตำหนิในชิ้นงานให้เห็นเด่นชัด ยกเว้นรอยที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงานและไม่มีผลเสียต่อการใช้งาน

๔.๑.๒ ตัวขิมคางหมู ต้องเรียบร้อย ประณีต สวยงาม มีขนาดและสัดส่วนตามลักษณะที่ดีของขิมคางหมู ด้านในกลวงและมีกล่องเสียงรูปสี่เหลี่ยมคางหมู พื้นผิวหน้าต้องเรียบ ไม่มีราหรือตำหนิที่เกิดจากการทำลายของมอด ปลวก หรือแมลงอื่น ไม่มีขอบคมและปลายแหลม ยกเว้นกรณีที่เป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน ไม่มีเสี้ยน รอยแตก รอยร้าว บิด โก่ง หัก งอ หรือตำหนิในชิ้นงานให้เห็นเด่นชัด ยกเว้นรอยที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงานและไม่มีผลเสียต่อการใช้งาน กรณีที่มีขาตั้งขิมต้องเรียบร้อย เหมาะสมกับตัวขิม และพร้อมใช้งาน กรณีมีฝาขิมต้องปิดตัวขิมได้สนิทและกรณีที่มีบานพับ

สำหรับปิดเปิดต้องไม่มีสนิม

๔.๑.๓ อุปกรณ์ประกอบที่ทำให้เกิดเสียง ได้แก่ หลักขิม (หมุดขิม) นมขิม หย่องพาดสาย อุปกรณ์ปิดช่องเสียง สายขิม ต้องครบถ้วน ติดแน่น และอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม ส่วนที่เป็นโลหะต้องไม่มีสนิม

๔.๑.๔ ไม้ตีขิมแต่ละคู่ต้องทำจากไม้ไผ่ มีความกว้าง ความยาว และน้ำหนักใกล้เคียงกัน ส่วนโคนหนาสำหรับจับ ส่วนกลางแบนและอ่อน และส่วนหัวต้องมีวัสดุเสริมที่ทำให้เสียงนุ่มขณะตีบนสายขิม

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

๔.๒ การประกอบ

ต้องเรียบร้อย ประณีต สวยงาม ติดแน่น ไม่มีขอบคมและปลายแหลม ยกเว้นกรณีเป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน บริเวณรอยต่อต้องเรียบร้อย ไม่แยกออกจากกัน ไม่มีรอยแตก ร้าว หรือรอยเครื่องมือจากการประกอบชิ้นงาน ไม่มีกลิ่นของสารเคมีและรอยเปรอะเปื้อนของสารที่ใช้ยึดติดชิ้นส่วนเข้าด้วยกัน

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

๔.๓ ลวดลาย (ถ้ามี)

ต้องประณีต สวยงาม สม่ำเสมอ การต่อลวดลายต้องตรงตามลักษณะของลวดลาย

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

๔.๔ สี (ถ้ามี)

ต้องเรียบ สม่ำเสมอ ยกเว้นการไล่ระดับสี ติดแน่น ไม่ด่าง หลุด ลอก หรือเปรอะเปื้อน ยกเว้นกรณีที่เป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน เมื่อลูบผลิตภัณฑ์แล้วสีต้องไม่หลุดติดมือ

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

๔.๕ การเคลือบผิว (ถ้ามี)

ต้องเรียบ สม่ำเสมอ ไม่เป็นเม็ด เป็นคราบ แตก หลุดหรือลอก และไม่ทำให้ชิ้นงานขาดความสวยงาม

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

๔.๖ การใช้งาน

เมื่อเทียบเสียงตามบันไดเสียงที่เหมาะสมโดยตีด้วยไม้ตีขิมแล้ว

(๑) ทุกตัวโน้ตต้องมีเสียงดังกังวาน แต่ละเสียงต้องชัดเจน ไม่แตกพร่า

(๒) หลักขิม (หมุดขิม) ต้องสามารถคงความตึงของสายไว้ได้ดี ไม่ทำให้ระดับเสียงเพี้ยนได้ง่าย

การทดสอบให้ทำโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องดนตรีไทย

๕. การบรรจุ

๕.๑ ให้บรรจุขิมในบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม สะอาด แห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับขิมได้

การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ

๖. เครื่องหมายและฉลาก

๖.๑ ที่ฉลากหรือบรรจุภัณฑ์ขิมทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมี เลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

(๑) ชื่อผลิตภัณฑ์ (ตามชื่อ มผช.)

(๒) ประเภท

(๓) วัสดุที่ใช้ทำตัวขิม ให้ระบุไม้ที่ใช้ทำ (ไม้ธรรมชาติ หรือแผ่นไม้ประกอบ)

(๔) ขนาดหรือมิติ เป็นเซนติเมตรหรือเมตรหรือนิ้ว

(๕) เดือน ปีที่ทำ

(๖) ประวัติผลิตภัณฑ์ (ถ้ามี)

(๗) ข้อแนะนำในการใช้และการดูแลรักษา

(๘) ชื่อผู้ทำหรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน

ในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๗. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

๗.๑ รุ่น ในที่นี้ หมายถึง ขิมประเภทเดียวกัน ทำโดยกรรมวิธีเดียวกัน ที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน

๗.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างต่อไปนี้

๗.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบการบรรจุและเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๑ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๕. และข้อ ๖. จึงจะถือว่าขิมรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๗.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป การประกอบ ลวดลาย (ถ้ามี) สี (ถ้ามี) การเคลือบผิว (ถ้ามี) และการใช้งาน ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการทดสอบตามข้อ ๗.๒.๑ แล้ว จำนวน ๑ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๔.๑ ถึงข้อ ๔.๖ ทุกรายการ จึงจะถือว่าขิมรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๗.๓ เกณฑ์ตัดสิน

ตัวอย่างขิมต้องเป็นไปตามข้อ ๗.๒.๑ และข้อ ๗.๒.๒ ทุกข้อ จึงจะถือว่าขิมรุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้
